

УДК 342.95

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3\(21\)-636-646](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-3(21)-636-646)

Казанчук Ірина Дмитрівна кандидат юридичних наук, професор, доцент кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1, Харківський національний університет внутрішніх справ, <http://orcid.org/0000-0003-4269-2749>

Світлана Антонівна Масленникова аспірант, Харківський національний університет внутрішніх справ, <https://orcid.org/0000-0001-9249-7189>

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИНЦИПІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ В СЛІДЧИХ ПІДРОЗДІЛАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Анотація. У статті на підставі аналізу теоретичних підходів до визначення поняття «принципи», «принципи поліцейської діяльності», надано власне визначення принципів проходження служби в слідчих підрозділах Національної поліції, під якими слід розуміти сукупність основоположних, керівних ідей, що нормативно закріплені, та визначають сутність та призначення професійної діяльності поліції як органу виконавчої влади, та на основі яких формуються певні правила поведінки працівників слідчих підрозділів під час проходження служби в поліції та здійсненні правоохоронної функції держави.

Проаналізовано зміст основних принципів діяльності Національної поліції України, які визначені в Законі України «Про національну поліцію», з'ясовано їх сутність та надана власна класифікація принципів діяльності та проходження служби в слідчих підрозділах Національної поліції. Вказано на розподіл принципів проходження служби в слідчих підрозділах поліції на три групи, а саме: конституційно-правові принципи; загальні (або основні), визначені в спеціальних законах, якими врегульовано діяльність Національної поліції; спеціальні принципи, які визначені в відомчих нормативно-правових актах України, і якими врегульовано функціонування та порядок проходження служби в слідчих підрозділах поліції.

Вказано, що сучасне трактування принципів службової діяльності підрозділів Національної поліції повинно сягати за межі сфери їх чинності в рамках правотворчості й правозастосування. У правотворчості вони мають значення як теоретична основа, що визначає зміст правових норм, а у правозастосуванні їх функція обмежується потребою тлумачення норм. З

цього приводу зазначено, що принципи діяльності поліції охоплюють об'єктивно сформовані закономірності, традиції, правові норми, етичні правила, які поступово усталилися у сфері поліцейської діяльності й покликані забезпечувати стабільність і ефективність функціонування поліцейського апарату.

Ключові слова: принципи, правове регулювання, класифікація, слідчі підрозділи, Національна поліція, законність.

Kazanchuk Iryna Dmytrivna Candidate of Legal Sciences, Professor, Associate Professor of the Department of Administrative Law and Process of Faculty No. 1, Kharkiv National University of Internal Affairs, <http://orcid.org/0000-0003-4269-2749>

Maslennikova Svetlana Antonivna PhD student, Kharkiv National University of Internal Affairs, <https://orcid.org/0000-0001-9249-7189>

CHARACTERIZATION OF THE PRINCIPLES OF ACTIVITY AND SERVICE IN THE INVESTIGATIVE UNITS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

Abstract. Based on the analysis of theoretical approaches to the definition of "principles", "principles of police activity", the article provides the author's own definition of the principles of service in the investigative units of the National Police, which should be understood as a set of fundamental, guiding ideas which are normatively enshrined and determine the essence and purpose of professional activity of the police as an executive body, and on the basis of which certain rules of conduct of investigative unit employees are formed during their service in the police and exercise of their rights and obligations.

The author analyzes the content of the basic principles of activity of the National Police of Ukraine, which are defined in the Law of Ukraine "On the National Police", clarifies their essence and provides the author's own classification of the principles of activity and service in the investigative units of the National Police. The author points out that the principles of service in the investigative units of the Police are divided into three groups, namely: constitutional and legal principles; general (or basic) principles defined in special laws which regulate the activities of the National Police; special principles defined in departmental regulatory legal acts of Ukraine which regulate the functioning and procedure of service in the investigative units of the Police.

It is indicated that the modern interpretation of the principles of service activity of the National Police units should go beyond the scope of their validity

within the framework of lawmaking and law application. In lawmaking, they are important as a theoretical basis which determines the content of legal provisions, and in law application, their function is limited to the need to interpret the provisions. In this regard, it is noted that the principles of police activity cover objectively formed patterns, traditions, legal norms, and ethical rules which have gradually become established in the field of police activity and are intended to ensure stability and efficiency of the police apparatus.

Keywords: principles, legal regulation, classification, investigative units, National Police, legality.

Постановка проблеми. В умовах реформування системи органів Національної поліції України велике значення надається діяльності слідчих підрозділів поліції, що входять до її структурних підрозділів, покликаних виконувати важливу правоохоронну функцію держави – забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до їх підслідності [1]. Відповідно під час виконання своїх службових обов'язків слідчі повинні орієнтуватися на забезпечення прав і свобод громадян, закріплених у Конституції України, протидію злочинності, підтримання правопорядку та законності в країні. В умовах сьогодення, коли в Україні діють обмеження, встановлені Законом України «Про правовий режим воєнного стану» [2], актуальним залишається питання функціонування слідчих підрозділів Національної поліції з дотриманням вимог принципів, передбачених законом України «Про Національну поліцію», іншими законодавчими актами України та міжнародним законодавством. А отже, в своїй діяльності слідчі підрозділи Національної поліції з метою ефективної реалізації правоохоронних завдань повинні орієнтуватися на потреби суспільства, стати тим правоохоронним органом європейського зразка, який дійсно забезпечує захист прав і законних інтересів громадян від протиправних посягань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід визнати, що у сучасних наукових працях вітчизняних вчених дослідженню правових аспектів визначення принципів діяльності поліції та правоохоронних органів взагалі приділялась значна увага. У цьому аспекті на увагу заслуговують наукові доробки таких вчених-адміністративістів, як: О.М. Бандурка, О.І. Безпалова, К.Л. Бугайчук, С.М. Гусаров, А.М. Ключко, С.Л. Курило, Т.П. Мінка, О.М. Музичук, Н.А. Пелих, О.Ю. Салманова, В. В. Сокурєнко та інші. Втім, питання розгляду та визначення основних принципів проходження служби в органах Національної поліції, у тому числі служби в слідчих підрозділах Національної поліції з точки зору правоохоронної практики присвячені лише поодинокі наукові праці. Внаслідок чого, дана тематика потребує додаткової

уваги з боку науковців та ретельних наукових досліджень, що сприятиме розвитку адміністративно-правової науки і взагалі удосконаленню практичної діяльності Національної поліції України.

Мета статті полягає у аналізі наукових поглядів на зміст та значення принципів проходження служби в слідчих підрозділах Національної поліції, особливостей їх правового забезпечення в професійній діяльності поліції в умовах дії режиму воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Виходячи з етимологічного походження, поняття «принципи» походить від латинського «*principium*» (початок, основа), що означає «те, що лежить в основі певної сукупності фактів, теорії, науки; внутрішні переконання людини, ті практичні, моральні й теоретичні засади, якими вона керується в житті [3, с. 63]». В юридичній літературі принципи розглядаються як правова категорія, а тому визначені як керівні вимоги, правила, які визначають правову природу і соціальну сутність явища, його спрямованість і найсуттєвіші властивості, які до того ж мають нормативний, регулятивний характер, визначають і скеровують правомірну поведінку людей [4, с. 118].

Важливо вказати, що при дослідженні принципів власно органів державної влади, до яких віднесено і органи поліції, слід відзначити, що принципи повинні мати практичне втілення у життя. Адже діяльність будь-якого державного органу повинна реалізовуватися відповідно до покладених на нього завдань, а ті у свою чергу повинні базуватися на основних ідеях (принципах) функціонування органу державної влади. Саме принципи права є гарантіями, які на законодавчому рівні забезпечують права і свободи людини та унеможливають перекручування сутнісного змісту відповідних правил (норм), забезпечення яких покладається на державні органи, і насамперед, на органи Національної поліції України [5, с. 272]. В результаті чого, в загальному розумінні термін «принцип» в контексті організації й діяльності органів державної влади – це законодавчі, відправні засади, ідеї, вихідні положення, які виступають основою формування, організації та функціонування органів публічної влади. Саме принципи виступають головним критерієм законності та правомірності дії органів державної влади та їх посадових осіб, у тому числі і органів Національної поліції [5, с. 273].

Отже, як ми з'ясували, принципи відіграють важливу роль у службовій діяльності працівників Національної поліції з урахуванням того фактору, що поліція виступає центральним органом виконавчої влади, відповідно, службова діяльність її структурних підрозділів у першу чергу ґрунтується на базових принципах, які закріплені як на конституційному рівні, так і конкретизуються на рівні законів та підзаконних актах, що й дає підстави їх віднести до правових (конституційних) принципів.

Виходячи зі змісту ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію», поліція служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [6]. Тому, згідно ст.ст. 6-12 вказаного Закону, в основі поліцейської діяльності, а отже і порядку проходження служби в поліції (у тому числі і в слідчих підрозділах поліції) лежить дотримання таких основних принципів як [6]:

1) верховенство права, тобто кожен поліцейський під час службової діяльності повинен визнавати людину, її права і свободи найвищими цінностями, що визначають зміст і спрямованість діяльності органів держави. Цей принцип застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини;

2) дотримання прав і свобод людини, тобто забезпечення дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації.

Цей принцип передбачає певні обмеження прав і свобод людини на підставах та в порядку, визначених Конституцією і законами України, за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції.

Здійснення заходів, що обмежують права та свободи людини, має бути негайно припинено, якщо мета застосування таких заходів досягнута або немає необхідності подальшого їх застосування.

Поліцейським за будь-яких обставин заборонено сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання. У разі виявлення таких дій кожен поліцейський зобов'язаний негайно вжити всіх можливих заходів щодо їх припинення і обов'язково доповісти безпосередньому керівництву про факти катування та наміри їх застосування. У разі приховування фактів катування або інших видів неналежного поводження поліцейськими керівник органу впродовж доби з моменту отримання відомостей про такі факти зобов'язаний ініціювати проведення службового розслідування та притягнення винних до відповідальності. У разі виявлення таких дій він зобов'язаний повідомити про це орган досудового розслідування, уповноважений на розслідування відповідних злочинів, вчинених поліцейськими.

У діяльності поліції забороняються будь-які привілеї чи обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовною або іншими ознаками;

3) законність, тобто поліцейський повинен діяти виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами

України. При цьому поліцейському заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази, а накази, розпорядження та доручення вищих органів, керівників, посадових та службових осіб, службова, політична, економічна або інша доцільність не можуть бути підставою для порушення поліцейським Конституції та законів України;

4) відкритість і прозорість – діяльність на засадах відкритості та прозорості в межах, визначених Конституцією та законами України. Цей принцип зумовлює постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку. Також поліція забезпечує доступ до публічної інформації, володільцем якої вона є, а інформацію з обмеженим доступом може оприлюднювати лише у випадках і в порядку, визначених законом.

Проекти нормативно-правових актів, що стосуються прав і свобод людини, обов'язково проходять громадське обговорення в порядку, визначеному Міністром внутрішніх справ України;

5) політична нейтральність полягає в тому, що поліція забезпечує захист прав і свобод людини незалежно від політичних переконань та партійної належності, є незалежною від рішень, заяв чи позицій політичних партій та громадських об'єднань. Крім цього, поліцейським заборонено висловлювати особисте ставлення до діяльності політичних партій під час виконання службових повноважень, а також використовувати службові повноваження у політичних цілях;

б) взаємодія з населенням на засадах партнерства, тобто тісна співпраця та взаємодія з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб. Цей принцип визначає, що рівень довіри населення до поліції є основним критерієм оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції, оцінка якого проводиться незалежними соціологічними службами в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

7) принцип безперервності полягає в тому, що поліція забезпечує безперервне та цілодобове виконання своїх завдань. Кожен має право в будь-який час звернутися по допомогу до поліції або поліцейського, а поліція не має права відмовити в розгляді або відкласти розгляд звернень стосовно забезпечення прав і свобод людини, юридичних осіб, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань із посиленням на вихідний, святковий чи неробочий день або закінчення робочого дня.

Оскільки ж служба в поліції, у тому числі і в слідчих підрозділах Національної поліції, прирівнюється до державної служби, слід вказати й принципи державної служби, які закріплені у Законі України «Про державну

службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. До них належать принципи: 1) верховенства права; 2) законності; 3) професіоналізму; 4) патріотизму; 5) добросовісності; 6) ефективності; 7) забезпечення рівного доступу до державної служби; 8) політичної неупередженості; 9) прозорості; 10) стабільності [7].

Не слід забувати і про специфіку діяльності слідчих підрозділів поліції, а тому задля визначення принципів служби саме в слідчих підрозділах треба звернутися до відомчих нормативних актів МВС України. Так, виходячи зі змісту Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України, затвердженого Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 № 570, діяльність слідчих підрозділів здійснюється відповідно до принципів: верховенства права, законності, рівності перед законом і судом, поваги до людської гідності, забезпечення права на свободу та особисту недоторканність, недоторканності житла чи іншого володіння особи, таємниці спілкування, невтручання в приватне життя, недоторканності права власності, презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини, свободи від самовикриття та права не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї, заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення, забезпечення права на захист, змагальності сторін кримінального провадження та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, безпосередності дослідження показань, речей і документів, забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності, публічності, диспозитивності, розумності строків досудового розслідування [1].

Кажучи про класифікацію принципів діяльності Національної поліції, у тому числі і слідчих підрозділів, в юридичній літературі науковці виділяють декілька критеріїв класифікації, на які, вважаємо, варто звернути увагу. Так, на думку О.М. Дручик, принципи адміністративної діяльності державного органу, у тому числі і правоохоронного органу, доцільно поділяти на загальні та спеціальні. Загальні принципи, такі як принцип верховенства права, справедливості та гуманізму, законності, гласності, відкритості та об'єктивності. Ці принципи мають фундаментальне значення для закріплення та регулювання поліцейської діяльності, визначення ролі поліції у виконанні правоохоронної функції держави. Категорія спеціальних принципів включає в себе принципи: ефективності, строкості, оперативності та економічності; добросовісності та розсудливості; здійснення контролю за законністю дій поліції; гарантування права особи на державний захист від незаконних дій правоохоронців [8, с. 54].

В свою чергу, С.М. Гусаров, О.Ю. Салманова, Г.О. Шевчук, досліджуючи сутність поліцейської діяльності, виділяють три групи принципів діяльності поліції. Так, до першої групи науковці відносять конституційно-

правові принципи. Це: верховенство права, законність, рівність учасників перед законом, недискримінації, презумпції правомірності дій і вимог особи. Другу групу складають організаційні принципи, до яких слід віднести принципи: гласності та відкритості, збереження конфіденційної інформації, пропорційності, розумного строку виконання завдання, оперативності, ефективності. І третю групу складають морально-етичні принципи, до яких, належать: добросовісність, розсудливість, доброчесність та патріотизм [9, с. 121].

Ми підтримуємо наукову позицію щодо розподілу принципів діяльності поліції на три групи, а тому вважаємо, що принципи проходження служби в слідчих підрозділах поліції можна поділити на три групи: конституційно-правові принципи; загальні (або основні), визначені в спеціальних законах, якими врегульовано діяльність Національної поліції; спеціальні принципи, які визначені в відомчих нормативно-правових актах України, і якими врегульовано функціонування та порядок проходження служби в слідчих підрозділах поліції.

Враховуючи, що результативність роботи кожного поліцейського оцінюється рівнем довіри до нього з боку населення, то діяльність поліцейського повинна ґрунтуватися на тих принципах, які створюватимуть і його позитивний імідж, і ефективну діяльність слідчих підрозділів Національної поліції. В результаті чого ми вважаємо, що сучасне трактування принципів службової діяльності поліції повинно сягати за межі сфери їх чинності в рамках правотворчості й правозастосування. У правотворчості вони мають значення як теоретична основа, що визначає зміст правових норм, а у правозастосуванні їх функція обмежується потребою тлумачення норм. З цього приводу слід зробити акцент на тому, що принципи діяльності поліції охоплюють об'єктивно сформовані закономірності, традиції, правові норми, етичні правила, які поступово усталилися у сфері поліцейської діяльності й покликані забезпечувати стабільність і ефективність функціонування поліцейського апарату [10, с. 173].

Втім, в умовах перманентного процесу реформування системи МВС України, оновленні правового положення слідчих підрозділів поліції слід звернути увагу на ту обставину, що сучасні слідчі підрозділи повинні керуватися у своїй службовій діяльності не тільки основними принципами, які знайшли своє відображення в положеннях Конституції та законів України, і насамперед в Законі України «Про Національну поліцію», а також на принципах, визначених в нормах міжнародного права, а також принципах, визначених у спеціальному національному законодавстві. У цьому аспекті слід звернути увагу на те, що основою сучасної філософії функціонування органів (підрозділів) поліції має стати безумовне визнання пріоритету прав і свобод людини та громадянина, а також дотримання професійної етики в відносинах

поліцейського з громадянами під час виконання ним службових обов'язків. Так, згідно з Європейським кодексом поліцейської етики, прийнятим Радою Європи у 2001 році, головними принципами діяльності поліції в демократичному суспільстві, визначено верховенство права, захист і дотримання основних прав і свобод людини з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

На нашу думку, відповідність європейським нормам і стандартам в процесі проходження служби в слідчих підрозділах поліції зумовлює окремо визначити такі принципи як: надання населенню якісних адміністративних (поліцейських) послуг; унеможливлення участі поліції на користь інтересів якихось політичних сил, чи партій, в інтересах окремих фізичних чи юридичних осіб; забезпечення створення ефективного правового механізму реагування на злочини та інші правопорушення, їх швидке і професійне розкриття; створення дієвих механізмів запобігання корупції під час проходження служби в слідчих підрозділах поліції; розробка, з урахуванням міжнародного досвіду, нових внутрішніх та зовнішніх критеріїв оцінювання роботи слідчих підрозділів поліції тощо.

Отже, беручи до уваги норми чинного національного законодавства та теоретичні погляди на сутність принципів діяльності поліції, можна вказати, що під принципами діяльності та проходження служби в слідчих підрозділах Національної поліції слід розуміти сукупність основоположних, керівних ідей, що нормативно закріплені, та визначають сутність та призначення професійної діяльності поліції як органу виконавчої влади, та на основі яких формуються певні правила поведінки працівників слідчих підрозділів під час проходження служби в поліції та здійсненні правоохоронної функції держави. Тобто, це основні ідеї функціонування слідчих підрозділів поліції.

Окрім того, є необхідність у внесенні доповнень до Закону України «Про Національну поліцію» щодо доповнення переліку принципів діяльності поліції, окремо визначивши й такі спеціальні принципи діяльності та проходження служби в слідчих підрозділах поліції як: ввічливого ставлення до громадян при спілкуванні з ними, толерантності та поваги до особи, солідарності, взаємодопомоги, рівності жінок і чоловіків при прийнятті та просуванні по службі, професіоналізму, компетентності, підтримання позитивних традицій.

Висновки. Таким чином, принципи проходження служби в слідчих підрозділах Національної поліції відіграють важливу роль у формуванні поліції як правоохоронного органу європейського зразка і є основою поліцейської діяльності. Крім того, дотримання загальних та спеціальних принципів в службовій діяльності слідчих підрозділів поліції сприяє належному забезпеченні правоохоронних завдань, та виступають головним

гарантом зміцнення законності і дисципліни в поліцейській діяльності. При цьому слід враховувати, що принципи службової діяльності слідчих підрозділів поліції не повинні обмежуватись їх застосуванням виключно у межах правових норм, а повинні бути засобом формування позитивного іміджу поліції в суспільстві, покращувати громадську думку про професію слідчого та поліцейську діяльність загалом.

Література:

1. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України : наказ МВС України від 06.07.2017 № 570 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
3. Велика українська енциклопедія. Тематичний реєстр гасел з напрямку «Юридичні науки» / Укладачі: Бабка В. Л., Шумило М. М.; за ред. д. і. н., проф. Киридон А. М. К: Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2017. – 152 с.
4. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтєвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 656 с.
5. Ткаля О., Шелудько А. Загальні принципи організації та діяльності державного апарату. // *Підприємництво, господарство і право*. – 2019. – № 11. – С. 271-276.
6. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 №580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
7. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. // *Відомості Верховної Ради України*. – 2016. – № 4. – Ст. 43.
8. Дручик О.М. Адміністративно-правовий статус Національної поліції України як суб'єкта забезпечення прав і свобод дитини: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. – Одеса, 2018. – 254 с.
9. Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України: монографія / Гусаров С. М., Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Музичук О. М., Казанчук І. Д. / Міністерство внутрішніх справ України ; Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків : Факт, 2022. – 452 с.
10. Гурковський М.П., Єсімов С.С. Основні принципи діяльності поліції щодо забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина в Україні / *Науковий Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. – 2017. – № 1. – С. 171–184.

References:

1. Nakaz MVS Ukraini «Pro orhanizatsiyu diyal'nosti slidchykh pidrozdiliv Natsional'noyi politsiyi Ukrainy» [On the organization of the activities of investigative divisions of the National Police of Ukraine]. (2017, July 06, № 570). (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text> [in Ukrainian].
2. Zakon Ukraini «Pro pravovyy rezhym voyennoho stanu» [The Law of Ukraine «About legal regime of martial law»]. (2015, December 10, № 889-VIII). (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> [in Ukrainian].

3. Babka, V. L., Shumylo, M. M., Kyrydon, A. M. (2017). Velyka ukrayins'ka entsyklopediya. Tematychnyy reyestr hasel z napryamu «Yurydychni nauky» [*Great Ukrainian encyclopedia. Thematic register of slogans from the direction «Legal sciences»*]. Kyiv: Derzhavna naukova ustanova «Entsyklopedychnе vydavnytstvo». [in Ukrainian].
4. Galunko, V., Dikhtievskiy, P., Kuzmenko, O. & en. (2021). Administratyvne pravo Ukrayiny. Povnyy kurs [*Administrative law of Ukraine. Full course*]. Vydannya chetverte. Kherson : OLDI-PLYUS. [in Ukrainian].
5. Tkalya, O., Shelud'ko, A. (2019). Zahal'ni pryntsypy orhanizatsiyi ta diyal'nosti derzhavnoho aparatu. [*General principles of organization and activity of the state apparatus*]. Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo. [in Ukrainian]. № 11, 271-276.
6. Zakon Ukraïni «Pro Natsional'nu politsiyu» [*The Law of Ukraine «On the National Police»*]. (2015, July 02, №580-VIII). (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> [in Ukrainian].
7. Zakon Ukraïni «Pro derzhavnu sluzhbu» [*The Law of Ukraine «On the civil service»*]. (2015, December 10, № 889-VIII). (2016). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrayiny – *Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine*. № 4. [in Ukrainian].
8. Druchyk, O.M. (2018). Administratyvno-pravovyy status Natsional'noyi politsiyi Ukrayiny yak sub'yekta zabezpechennya prav i svobod dytyny : [*Administrative and legal status of the National Police of Ukraine as a subject of ensuring the rights and freedoms of the child*]. (dys. kand. yuryd. nauk: 12.00.07). [in Ukrainian].
9. Gusarov, S. M., Salmanova, O. Yu., Komzyuk, A. T., Muzichuk, O. M., & Kazanchuk, I. D. (2022). Aktual'ni problemi administrativno-pravovogo reguluvannya diyal'nosti Natsional'noi politsii Ukraïni [*Actual problems of administrative and legal regulation of the activities of the National Police of Ukraine*]. Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukraïni; KhNUVS. Kharkiv : Fakt [in Ukrainian].
10. Hurkovs'kyy, M.P., Yesimov, S.S. (2017). Osnovni pryntsypy diyal'nosti politsiyi shchodo zabezpechennya konstytutsiynykh prav i svobod lyudyny ta hromadyanyna v Ukrayini [*Basic principles of police activity in ensuring the constitutional rights and freedoms of a person and a citizen in Ukraine*]. Naukovyy Visnyk L'vivs'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. [in Ukrainian]. Vyp.1, 171–184.